

לקח מהפרשה,

'לא-ל העונה אותי בעת צרתי' (לה' ג')

אנו רגילים לשמוע הרבה על יעילותה וסגולתה של ברכת 'אשר יצר' ואכן רבים מתחזקים בברכה זו. אבל כששומעים סיפור מוחשי על כך, זה פותח את הלב, מרענן את הנשמה, מחזק את הנרפים ומחזק את המחוזקים. הסיפור הועבר אלינו על ידי בעל המעשה - אברך תלמיד חכם תושב בני ברק שחוה את הדברים על בשרו.

"לפני כ-13 שנים - הוא מספר - התעוררו אצלי בעיות במעיים ומי שידוע מה פירושן של בעיות אלו מבין באיזה ייסורים מדובר. לאחר בדיקות מקיפות שנערכו אובחנה אצלי מחלת מעיים בשם 'קוליטיס' ושוב די בשם זה כדי להעלות צמרמורת בקרב אלו שידועים את הסימפטומים של המחלה, והכאבים והייסורים שהיא מביאה על נושאייה... הרופא המטפל - ד"ר שלר - אמר לי מראש שבדרך הטבע אין דרך להתרפא ממחלה זו באופן מוחלט, ומי שנתקף בה צריך להתמודד לאורך החיים עם הבעיות החמורות האלו".

התלמיד חכם שניחן במידה מופלגת של אמונה ויראת שמיים, לא היה מוכן 'להיכנע' לתכתיבי הרופאים ולתכתיביו של 'הטבע'. הוא ידע שהכול תלוי בחיזוקים שיקבל על עצמו. ה' יתברך הוא הרופא הכי נאמן שיש בעולם וכל הרפואות נתונות בידיים שלו, וממילא אם יתחזק במה שצריך להתחזק הוא ישלח כבר את עזרו ממעל וירפא ברפואה שלימה. "לצד נקיטתם של אמצעי השתדלות כמו הפיכת הרגלי המזון לאכילה טבעונית החלטתי להתחזק באמירת ברכת 'אשר יצר' בכונה. התחלתי לומר את הברכה בכונה גדולה, וגם אם נכשלתי פעם פעמיים או יותר לא נכנעתי ליצר הרע אלא המשכתי להתחזק כל פעם מחדש. והנה הלא יאומן התרחש על עצמי ובשרי! הסימפטומים שליוו אותי במשך תקופה ארוכה הרפו ממני בצורה מוחלטת. הרגשתי הפכה להיות כאחד האדם. אמנם כאשר עשיתי לאחר זמן בדיקה נוספת גילו הנתונים שהמחלה עדין נמצאת ולא עזבה אותי לגמרי, אבל כיוון שהסימפטומים עזבוני לנפשי לא הרגשתי כבר קושי מיוחד ובי"ה חזרתי לתפקד כרגיל".

"כל זה היה לפני 13 שנים. לפני כמה חודשים שוב חזרו הסימפטומים והמאפיינים של הקוליטיס, ועמם הייסורים והכאבים החזקים... ושוב אני מחליט שלא להיכנע לתכתיבים מן החוץ, ומתחזק שנית באמירת 'אשר יצר' ובברכת 'רפאנו', והנה שוב נעלמו הסימפטומים! הפלא ופלא..."

אבל הפעם לא אמר הקדוש ברוך הוא די בזאת. בבדיקה שערכתי לאחר זמן מה אצל הרופא הבכיר התברר שלא רק שהסימפטומים נעלמו, אלא המעיים שלי נקיים לחלוטין!! במילים אחרות: המחלה עצמה פרחת ונעלמה כלא הייתה. דבר שלפי עדות הרופאים מוגדר כנס של ממש. מנהל מחלקת הגסטרו לא האמין למראה הנתונים שהתקבלו. הוא הורה לי לעשות גם בדיקות ביופסיה כדי לברר בוודאות את הנתונים, אבל גם הביופסיה גילתה לתדהמת הרופא שהמחלה עברה מן העולם".

התלמיד חכם היה נרגש מאוד, ופיו מלא בדברי שבח והלל לבורא עולם. 'אם יגרם חיזוק כל שהוא מפרסום דברים אלו והיה זה שכרי, הוא אומר.

(טובך יביעו)

פינת ההלכה

מהלכות חנוכה

הדלקת הנר ומקום הנחתו:

א: חייבים להדליק רק כשנמצאים במקום עם אפשרות לינה. בטיסה ארוכה פטורים מנר חנוכה.

ב: מצווה זו חשובה מאד מפני שמפרסמים באמצעותה את הניסים שה' עושה לנו. ורצוי להדר בהדלקה: להדליק בחנוכייה יפה ולהשתמש בהדלקה בשמן זית.

ג: בלילה הראשון מדליקים נר אחד, ובכל לילה מוסיפים נר נוסף.

ספרדים ותימנים: בעל הבית מוציא ידי חובה את כל בני הבית. אשכנזים: כל אחד מדליק חנוכה לעצמו, (למעט נשים שיוצאות ידי חובה בהדלקת הבעל).

מיקום וגובה הנרות:

א: צריך להדליק את הנרות במקום שיראו אותם כמה שיותר אנשים.

ב: רצוי להניח את החנוכייה בדלת או בחלון שפונה לרחוב כדי שיוכלו לראות את הנרות מהרחוב.

ג: בבניין קומות, מקומה שלישית ומעלה, רצוי להניח את הנרות בפתח הבניין הפונה לרחוב. כשאי אפשר, צריך להניח אותם בפתח הדירה מבפנים.

ד: בשכונה של בנינים גבוהים, אפשר להניח את הנרות בחלון אפילו בקומות הגבוהות, מפני שרואים את הנרות מהקומות הגבוהות של הבניינים הסמוכים.

א: בתקופת בית המקדש השני גזרו מלכי יוון גזירות על עם ישראל.

ב: במסגרת הגזרות לא הניחו להם לעסוק בתורה ולקיים מצוות.

ג: עם ישראל ובראשם משפחת חשמונאי לא היו מוכנים להיכנע ופתחו במרד.

ד: הקב"ה ריחם עליהם והצילם מידי היוונים, ועיקר הנס היה בחנוכה.

ה: כשגברו החשמונאים על היוונים, נכנסו לבית המקדש ורצו להדליק את הנרות במנורה.

ו: החשמונאים לא מצאו שמן טהור היות והיוונים טמאו את כל השמנים.

ז: לבסוף מצאו פך אחד של שמן טהור שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, והיה בו מספיק כדי להדליק יום אחד בלבד, ונעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים.

ח: זכר לניצחון ונס פך השמן תקנו חכמים לעשות שמונה ימים אלו הלל ושמחה ולהדליק בהם נרות חנוכה.

ט: חנוכה נשך שמונה ימים מכ"ה בכסלו.

מדריך להורה האובד / חלק ג

מתי ניוועץ ביועץ חינוכי? כשהורים נתקלים בהתנהגות חריגה של ילד ואינם מבינים את סיבתה ומטרתה, הם צריכים גורם אובייקטיבי שיעזור להם להבין, וייתן להם כלים להתמודד עם ההתנהגות החריגה. לפעמים הבעיה עם הילד אינה נפרדת מהמערכת המשפחתית, ולפעמים המערכת המשפחתית היא מקור הבעיה. בני המשפחה הם חלקים המרכיבים מערכת שלימה אחת, ולפיכך משפיעים ומושפעים זה מזה בעצמה רגשית רבה. המשפחה יכולה לתמוך ולחזק, אבל גם לפגוע ולהקשות. היועץ יחליט אם הבעיה היא הילד, או משותפת להורים ולילד, ולפעמים הבעיה היא רק אצל ההורים.

דוגמאות לבעיות הקשורות למרקם המשפחתי:

בעיות פרנסה, מחלה, ילד מוגבל או סובל מליקוי המצריך טיפול מיוחד על חשבון שאר האחים, מוות, וכדו' המקרים האמורים עלולים לגרום לילד לפתח חרדות ובעיות לימודיות וחברתיות שנובעות מהקושי בבית. גם קונפליקטים בין ההורים שיוצרים אווירה טעונה, יגרמו לילד לפתח בעיה כדי להסב את תשומת הלב לבעיה שלו. במקרה כזה הטיפול יהיה רק בהורים ובבעייתם, ויאפשר לילד לצאת מהתפקיד שהוא לקח על עצמו.

"הצילני נא מיד אחי מיד עשוי..."

במדרש מובא משל: הוליכו ביער גרזנים וקרדומות. פחדו העצים הרי מלאך המוות שלהם בא לכרות את העצים. בא חכם אחד ואמר לעצים: 'כל זמן שאחייכם לא יתנו ידיהם לגרזנים לא תיפול אימה עליכם'. כך גם בעניין גלותנו. אילו לא היו אחינו מסייעים לה, הייתה פוסקת וכלה. והוא שביקש יעקב: 'הצילני נא מיד אחי מיד עשוי' כי ירא אנכי אותי, כל זמן שיד אחי באמצע, ירא אנכי מפני עשוי. תיפסק עזרת אחי, יחדל מוראי מפני עשוי.

(ר' יעקב יוסף)

סיפור לשבת

שכר או עונש

זה עתה נערכה שמחת נשואיו של רבי יהונתן איבשיץ. הַנְדוּנְיָה השמנה שהעניק לו החותן אפשרה לו להתמסר לתלמודו. בן-זוגו ללמוד היה אברך צעיר, שמהרגע הראשון שבו החל לחבש את ספסל בית-המדרש לא מצא מנוח לנפשו. מבעד לחלון, הישר מול עיניו, נשקפה פנסיה שבחזיתה פסל נוצרי רב-ממדים. במרוצת הזמן גבר זעמו הקבוע של החבר על החצפה שבהצבת הפסל מול חלונות בית-המדרש. לילה אחד קם ועשה מעשה. בשעה שהכל נמו את שנתם התקרב בשקט אל הפנסיה, הוציא מחיקו גרזן קטן וחד והחל להשחית את הפסל. לפתע אחז בו בחזקה וידים איתנות וגררוהו לבית-הפלא המקומי. לרע מזלו חלפה במקום בדיוק באותו געע חלית סיור משטרתית והאברך נתפס בשעת מעשה. ראשי הפנסיה תבעו להשית עליו גזר-דין מות. באוירה המתלהמת לא נותרה לבית-המשפט המקומי כל אפשרות אחרת מלבד קבלת תביעת הפנסיה. ראשי הקהלה היהודית בעיר נועדו כדי לטפס עצה. והסתמנה דרך הצלה אחת: שחוד סוהר הפלא. זה הסכים לשתף פעולה, בתמורה לעשרת-אלפים רובל. החלט שכל אחד יגיס ממקורותיו את מרב הפסוף, כדי להגיע לסכום שדרש הסוהר.

רבי יהונתן הלך לביתו, נטל את עשרת-אלפים הרובלים של דמי הַנְדוּנְיָה שלו ומהר לקבצו עם הסוהר פגישה במקום סתר. רבי יהונתן מסר לידי הסוהר את צרור הפסוף ועוד באותו הלילה נמלט חברו מהפלא, בדרך אל מעבר לגבול. רק למחרת, כשנפגשו החברים פעם נוספת, גלה להם רבי יהונתן את המעשה שעשה. החברים, שכבר הצליחו לגייס את רב הסכום הנדרש, חשו אכזבה מסוימת. גם הם רצו להשתתף במצנה חשובה זו של פדיון שבויים. עתה הציעו לתת לרבי יהונתן לפחות חלק מהסכום, אך הוא סרב בתקיף. "אינני מוכן למכור את המצנה ואפלו לא חלקים ממנה", אמר.

למחרת נודע דבר בריחת הנדון למנות. הקהלה הנוצרית בעיר זעמה על 'הבריחה המתחכמת והנועזת' של היהודי. לבו של רבי יהונתן עלץ על הצלת חברו, אך עתה מלא אותו החשש מפני תגובת חותנו ואשתו הסרה, כשינדע להם כי רוקן את כל כספי הַנְדוּנְיָה. הוא החליט אפוא לעזוב את העיר לכמה ימים, בנסיון למצוא דרך לרפך את תגובתם. באחד הלילות נשמעו נקישות על דלת ביתו של רבי יהונתן. האשה המדאגת נגשה לפתח את הדלת ולפניה עמד סוהר הפלא. האיש הושיט לה צרור פסוף עבה. הוא גולל לפניה בקצרה את ספור הברחתו של היהודי מהפלא, ואף את חלקו של בעלה בענין. הוא אמר כי בימים האחרונים התנדקה החקירה, וכל העקבות מוליכים אליו, ועל-כן הוא מכרח להעלים לזמן-מה מהעיר. פעת הבינה האשה כי גם העדרותו של בעלה מהבית קשורה בדרך כלשהי בפרישה. "בהפרותי הקצרה עם בעלך נוכחתי פי אדם ישר הוא, ועל-כן מצאתי לנכון להפקיד את הפסוף בידיכם", אמר הסוהר ונעלם.

למחרת נודע כי חילי המשמר הבחינו בסוהר הפנסיה להמלט. כשנסו לתופסו, קפץ הסוהר לתוך הנהר וטבע. בעבר יומים נוספים החליט רבי יהונתן לשוב לביתו. אשתו ספרה לו על הפסוף שמסר לה הסוהר שעות אחדות לפני טביעתו. "נראה שזכות המצנה הגדולה שקינמת להציל את חברך, היא שעמדה לך ולנו", אמרה. אלא שרבי יהונתן לא שמח כלל. להפך, הוא ראה בהחזרת הפסוף בעין אות משמים שמצנתו לא הייתה רצויה. הלוא הוא בקש להקריב את ממונו למען קיום המצנה הגדולה, ואף סרב בתקיף למכור חלקים ממנה לאחרים, והנה עתה מושב לו כל כספו! נפשו של רבי יהונתן לא ידעה מרגוע. הוא התענה והתפלל ולבסוף ערך 'שאלת חלום'. שאלתו הייתה מדוע יגעני ומצנתו לא נתקבלה. בלילה חלם חלום ובו תשובה לשאלתו: "מצנתך יקרה וחשובה בשמים ושכרך רב מאוד, ואולם חסרון אחד היה במצנה הגדולה שעשית – רצונך לחטוף את כל המצנה כלה לעצמך, מבלי להותיר לאחרים אפשרות להשתתף בה..."